14. 3. 2018

ID: 107220

Recenze: Kyberkriminalita

Konečně! Po dlouhé době se mi do ruky dostala kniha, jenž má co nabídnout. A tak mohu zpracovat recenzi na právní monografii profesora Završnika, která se věnuje jednomu z moderních fenoménů – totiž kybernetické kriminalitě, chcete-li též kyberkriminalitě.

Úvodem publikace autor čtenáře seznámí s pojmoslovím a rozvojem kyberkriminality jako takové. Prezentovány jsou údaje jak sociologického charakteru, tak kriminologicky relevantní skutečnosti.

Velice zajímavá je kapitola třetí, která se zabývá fenomenologií kybernetické kriminality a zejména její taxonomií. Autor tak uvádí zejména oblast kriminality spojenou se sexuálním obsahem, s násilným obsahem a s porušováním práv k duševnímu vlastnictví.

Zaujala mne především část věnovaná tzv. extrémní pornografii, což je oblast, se kterou se lze v tuzemských podmínkách setkat zcela výjimečně, protože si běžný člověk ne zcela reálně dokáže představit, co tato oblast (na rozdíl od tzv. pornografie běžné) obsahuje. V té souvislosti nemohu než podotknout, že překlad recenzované monografie je v této pasáži místy nepřesný, když uvádí, že při zhotovování extrémní pornografie často dochází k násilné trestné činnosti. Skutečnost je taková, že předchozí násilná trestná činnost bývá prvotním impulzem k extrémní pornografii, která je tak jejím následkem v důsledku potřeby uspokojení sexuálního pudu iniciátora (téměř vždy pachatele násilné trestné činnosti). Současně však nelze vyloučit násilí během tvorby extrémní pornografie, nakolik je pak složité odlišit extrémní pornografii v její ryzí podobě od „standardních“ hard core pornografických praktik.

Další část publikace se zabývá výskytem kyberkriminality a reakcemi na ni. Zde jsou reflektována zejména úskalí, která tento novodobý jev provázejí: z trestněprávního hlediska hmotněprávní i procesněprávní legislativní komplikovanost, nová typologie elektronických důkazů a komplexnost znaleckého zkoumání elektronických nosičů, ať se jedná o analýzy, které zpracovávají příslušné Odbory kriminalistické techniky a expertiz Policie České republiky, nebo znalci v rámci své znalecké činnosti.

Prostor je věnován i mezinárodní spolupráci a ochraně před kyberkriminalitou, jakož i politice v oblasti kyberkriminality. Ke škodě budiž, že se uvedené vztahuje toliko k zemi autora (Slovinsko). Za zmínku stojí též pasáž věnovaná zpravodajským službám a kyberkriminalitě, zejména praktický příklad věnovaný Edwardu Snowdenovi.

Z mého pohledu je poddimenzovaný prostor v rámci sedmé kapitoly věnovaný Deep webu a Dark webu. Uvedené pouze pojmově vymezuje a uvádí užívané anonymizační nástroje (TOR, I2P), avšak teoretické stránce se blíže nevěnuje. Stručný přehled je tak alespoň doplněn příklady známých případů z Dark webu – lze uvést např. drogové tržiště Silk Road. Nad rámec uvedeného mohu z České republiky a Jihomoravského kraje doplnit případ dalšího drogového tržiště Sheep Marketplace.

Recenzovaná monografie je k mému zklamání velice stručná. Na necelých sto padesáti stranách předkládá obsah, který by bez problémů pokryl rozsah více než dvojnásobný. Vadou na kráse recenzované publikace je tedy její přehršel informací sumarizovaný na tak malém prostoru. Bohatému obsahu mohlo být věnováno více prostoru. Na druhou stranu chápu, že kniha je sumarizací výsledků dlouholetého výzkumu autora a tak není jejím předmětem komplexní analýza

kybernetického prostoru.

Naopak jako přidanou hodnotu knihy spatřuji prezentované případové studie, které čtenáře lépe vtáhnou do problematiky, jakož i grafy a ilustrace, které slouží k lepší představě o principech fungování některých věcí – např. architektura sítě Botnet určená k DDoS (distributed denial of service) útokům.

Za benefit lze též označit nadstandardně bohatý literární aparát. Závěrem mohu uvést, že jsem přesvědčen, že předmětná publikace zcela určitě přesáhne svůj deklarovaný cíl – totiž oslovit studenty kriminologie a veřejnost. S ohledem na obsahové zaměření publikace a na fakt, že publikací obdobného charakteru je zatím stále poskrovnu, je každý takový přírůstek vřele vítán.

Mgr. Michal Jílovec,
doktorand na Katedře trestního práva Právnické fakulty MU v Brně
právní čekatel Okresního státního zastupitelství Brno-venkov

e-mail: m.jilovec@email.cz

Publikace:
Kyberkriminalita
Aleš Završnik
Wolters Kluwer, 2017,,135 s., ISBN 978-80-7552-758-5,

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Recenze publikace: Chalupa, R. Zákon směnečný a šekový – komentář směnečné části. Zákon o mezinárodním právu soukromém – komentář směnečné části. Praha: Leges, 2021, 646 s.
- Recenzia
- Budoucnost je v technologiích i udržitelnosti
- Anotační recenze: Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení
- Věznice jsou přeplněné a věznění příliš drahé. Knihou Tresty budoucnosti chce INFO.CZ otevřít diskuzi o změnách
- Recenze na knihu: Zdeňková, V., Seidlová, M., Čornejová, H.,Peterová H.: Jak správně vytvářet a využívat FKSP: Jak postupovat při poskytování příspěvku na stravování.
- Recenze na knihu: Zuzana Strnadová: Co by měl vědět příjemce dotace. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2019, ISBN: 978-80-247-3076-9
- Ondřej Chmela: Zrušení poplatku za podnět k ÚOHS lze považovat za správné
- Anotační recenze: Koudelka, Z., Průcha, P., Zwyrtek Hamplová, J.: Zákon o obcích (obecní zřízení) – Komentář. Praha: Leges, 2019, 480s
- Pražské finále osmého ročníku konferencí Soukromé právo
- Recenze: Jakub Tomšej a kolektiv – Zaměstnávání cizinců v České republice